

DZIEJE

NAJNOWSZE

PL ISSN 0419-8824

INDEKS 355682

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII
WYŻSZA SZKOŁA HUMANISTYCZNA
W PUŁTUSKU

KWARTALNIK
POŚWIĘCONY
HISTORII
XX WIEKU

1-2004

<http://rcin.org.pl>

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII

WYŻSZA SZKOŁA HUMANISTYCZNA W PUŁTUSKU

DZIEJE NAJNOWSZE

Rocznik XXXVI
2004
1

WARSZAWA 2004

<http://rcin.org.pl>

„Dzieje Najnowsze”
Założone w 1969 r. przez Tadeusza Jędruszcza,
Czesława Madajczyka i Witolda Stankiewicza

Wydanie publikacji dofinansowane przez Komitet Badań Naukowych

KOMITET REDAKCYJNY

Andrzej Bartnicki, Stanisław Ciesielski, Eugeniusz Duraczyński, Edmund Dmitrów, Piotr Łossowski, Wojciech Materski, Jan Molenda, Kazimierz Przybysz, Tomasz Schramm, Henryk Ślabek, Witold Stankiewicz, Włodzimierz Suleja, Rafał Stobiecki, Michał Śliwa, Roman Wapiński, Wojciech Wrzesiński, Jan Zamojski, Zygmunt Zieliński, Elżbieta Znamierowska–Rakk, Janusz Żarnowski

REDAKCJA

Czesław Madajczyk (redaktor), Małgorzata Gmurczyk–Wrońska (sekretarz),
Dariusz Jarosz, Andrzej Koryn, Marian Leczyk, Stanisława Lewandowska,
Krzysztof Michałek, Halina Parafianowicz, Krzysztof Dunin–Wąsowicz,
Tadeusz Wolsza (sekretarz), Michał J. Zacharias

TŁUMACZ

Aleksandra Rodzińska–Chojnowska

ADRES REDAKCJI

Instytut Historii PAN
00–272 Warszawa, Rynek Starego Miasta 29/31, tel. 831–02–61

ISSN 0419–8824

© IH PAN, Wyższa Szkoła Humanistyczna w Pultusku, Wydawnictwo DiG, 2004

Wydawnictwo DiG
al. Wojska Polskiego 4, 01–524 Warszawa
tel./fax 839–08–38
e-mail: biuro@dig.com.pl <http://www.dig.com.pl>

Nakład 750 egz.
Druk: Biutex Sp. z o.o., Warszawa

<http://rcin.org.pl>

Spis treści

STUDIA I ARTYKUŁY

Maciej Mróz — <i>Watykan i Ukraina w okresie kształtowania się systemu wersalskiego w latach 1918–1921</i>	3
Wojciech Skóra — <i>Współdziałanie służby konsularnej II Rzeczypospolitej z wywiadem wojskowym</i>	21
Halina Bieluk — <i>Jacqueline Kennedy i restauracja Białego Domu: projekt modernizacji czy akt polityczny?</i>	45
Władimir Niewieżyn — <i>Biesiady Józefa Stalina: kremlowskie przyjęcia od połowy lat trzydziestych do początku lat czterdziestych XX wieku</i>	59
Piotr Łossowski — <i>Przesiedlenia Niemców z państw bałtyckich w latach 1939–1941</i>	75
Marek K. Kamiński — <i>Rząd RP na uchodźstwie gen. Władysława Sikorskiego wobec powołania Tymczasowego Rządu Czechosłowackiego w Londynie (lipiec–wrzesień 1940 r.)</i>	89
Piotr Pałys — <i>Czechosłowackie próby uzyskania po drugiej wojnie światowej ziemi żytańskiej</i>	101
Robert Litwiński — <i>Komisja rehabilitacyjno–kwalifikacyjna dla byłych policjantów (1946–1952)</i>	117
Dariusz Grała — <i>System docelowy gospodarki PRL w projektach reform gospodarczych z lat 1980–1981</i>	135

DYSKUSJE I POLEMIKI

Henryk Słabek — <i>Polski realny socjalizm a społeczeństwo i naród 1945–1989 (w związku z wybranymi publikacjami)</i>	151
---	-----

MATERIAŁY

Jan E. Zamojski — <i>Wojsko polskie na froncie wschodnim (przymierze czy brak wyboru?)</i>	167
Tadeusz Kondracki — <i>„Nie jest czas, żeby robić gesty, których świat nie rozumie” (dowódca II Korpusu Polskiego gen. Władysław Anders wobec tzw. buntu Sulika — protestu 5 Kresowej Dywizji Piechoty)</i>	189

ARTYKUŁY RECENZYJNE I RECENZJE

Frank Ninkovich, <i>The United States and Imperialism</i> — Justyna Bartkiewicz	199
Jurij Szapował, Wadym Zołatariow, <i>Wsewołod Bałyckij. Osoba, czas, otoczenia</i> — Henryk Stronński, Tomasz Gajownik	201
Adam Koseski, <i>Procesy imigracji i społeczności polonijne. Problematyka metodologiczno–historiograficzna</i> — Bogdan Grzełoński	206
Michał Bron, <i>Początek i ciąg dalszy</i> — Jan E. Zamojski	209
Nikołaj F. Bugaj, <i>Dieportacyia narodow Kryma</i> — Wojciech Materski	212
<i>Archiwum Ringenbluma: konspiracyjne archiwum getta Warszawa, t. I–III</i> — Joanna Nalewajko–Kulikov	216

<i>Die polnische Heimatarmee. Geschichte und Mythos der Armia Krajowa seit dem Zweiten Weltkrieg</i> — Christoph Klessmann; Bogdan Musiał	219
<i>Artur Paszko, O Katolickie Państwo Narodu Polskiego. Inspiracja katolicka w ideach politycznych Grupy „Szańca” i Konfederacji Narodu</i> — Maciej Strutyński	227
<i>Krzysztof Kowalczyk, W walce o rząd dusz. Polityka władz państwowych wobec Kościoła katolickiego na Pomorzu Zachodnim w latach 1945–1956</i> — Ryszard Gryz.	231
<i>Kazimierz Kozłowski, Od Października '56 do Grudnia '70. Ewolucja stosunków społeczno-politycznych na Wybrzeżu (1956–1970)</i> — Maciej Hejger	234

ŻYCIE NAUKOWE

<i>Sprawozdanie z konferencji naukowej „Polska–ZSRR 1945–1989. Węzłowe problemy. Dziedzictwo przeszłości”, Moskwa, 21–23 października 2003 r.</i> — Adam Bosiacki	237
<i>Sprawozdanie z międzynarodowej konferencji naukowej „Repatriacje i migracje ludności pogranicza w XX wieku. Stan badań i oraz źródła do dziejów pogranicza polsko-litewsko-białoruskiego”, Białystok, 23–24 października 2003 r.</i> — Jan Snopko	243
<i>Sprawozdanie z międzynarodowej konferencji naukowej „Recepcja niemieckiej Ostpolitik w krajach Europy Wschodniej”, Warszawa, 3–5 października 2003 r.</i> — Wanda Jarząbek	247
<i>Sprawozdanie z konferencji „Parlament polski na uchodźstwie a kwestia niepodległości Polski (1939–1991)”, Gorzów Wielkopolski, 7 listopada 2003 r.</i> — Przemysław Wójtowicz	249
<i>Komunikat Komisji Nagrody im. Aleksandra Gieysztora</i>	253
<i>Regulamin Nagrody im. Aleksandra Gieysztora</i>	254

IN MEMORIAM

<i>Wspomnienie o prof. dr. hab. Andrzeju Bartnickim (1933–2004)</i> — Krzysztof Michałek	255
--	-----

Wśród naszych Autorów m.in.

- Mgr Justyna Bartkiewicz — doktorantka w Szkole Nauk Społecznych PAN w Warszawie
Mgr Halina Bieluk — doktorantka w Instytucie Historii Uniwersytetu w Białymstoku
Dr Adam Bosiacki — adiunkt w Instytucie Nauk o Państwie i Prawie Uniwersytetu Warszawskiego
Mgr Tomasz Gajownik — asystent w Instytucie Historii Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie
Dr Dariusz Grała — adiunkt w Instytucie Historii Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu
Dr Ryszard Gryz — adiunkt w Instytucie Historii Akademii Świętokrzyskiej w Kielcach
Dr hab. Bogdan Grzeloński — prof. Wyższej Szkoły Humanistycznej w Pułtusku
Dr Maciej Hejger - adiunkt w Instytucie Historii Pomorskiej Akademii Pedagogicznej w Słupsku
Dr Wanda Jarząbek — adiunkt w Instytucie Studiów Politycznych PAN w Warszawie
Prof. dr hab. Marek K. Kamiński — w Instytucie Historii PAN w Warszawie
Dr Tadeusz Kondracki — adiunkt w Instytucie Historii PAN w Warszawie
Dr Robert Litwiński — adiunkt w Instytucie Historii Uniwersytetu Marii Curie Skłodowskiej w Lublinie
Prof. dr hab. Piotr Łossowski — w Instytucie Historii PAN w Warszawie
Prof. dr hab. Wojciech Materski — w Instytucie Studiów Politycznych PAN w Warszawie
Prof. dr hab. Krzysztof Michałek — w Instytucie Historycznym Uniwersytetu Warszawskiego, prodziekan Wydziału Nauk Politycznych Wyższej Szkoły Humanistycznej im. Aleksandra Gieysztor w Pułtusku
Dr Maciej Mróz — adiunkt w Akademii Polonijnej w Częstochowie
Dr Bogdan Musiał — pracownik Niemieckiego Instytutu Historycznego w Warszawie
Mgr Joanna Nalewajko-Kulikow — doktorantka w Instytucie Historii PAN w Warszawie
Prof. dr hab. Władimir Niewieżyn — w Instytucie Historii Rosyjskiej Akademii Nauk w Moskwie
Mgr Piotr Pałys — doktorant w Instytucie Historii Uniwersytetu Opolskiego
Dr Wojciech Skóra — adiunkt w Instytucie Historii Pomorskiej Akademii Pedagogicznej w Słupsku
Prof. dr hab. Henryk Słabek — w Instytucie Historii PAN w Warszawie
Dr Jan Snopko — adiunkt w Instytucie Historii Uniwersytetu w Białymstoku
Prof. dr hab. Henryk Stroński — w Instytucie Historii Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie
Mgr Maciej Strutyński — doktorant w Instytucie Historii Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie
Mgr Przemysław Wójtowicz — doktorant w Instytucie Historii Akademii Bydgoskiej im. Kazimierza Wielkiego
Prof. dr hab. Jan E. Zamojski — w Instytucie Historii PAN w Warszawie

Informacja dla autorów „Dziejów Najnowszych”

Redakcja zwraca się do wszystkich autorów o stosowanie następujących rygorów, dotyczących formy tekstów nadsyłanych do druku w naszym piśmie.

1. Wszystkie teksty należy składać na dyskietkach w formacie PC lub MAC oraz w dwu egzemplarzach, przepisanych według obowiązujących norm: na stronie po 30 wierszy po około 60 znaków, z marginesem z lewej strony szerokości 4–5 cm. Poprawki i uzupełnienia powinny być ograniczone do minimum i nie mogą przekraczać trzech na jednej stronie; nie stosujemy żadnych podkreśleń.

2. Układ pierwszej strony artykułu i artykułu recenzyjnego (tj. obszerniejszej, polemicznej recenzji) powinien wyglądać następująco: z lewej strony u góry imię i nazwisko Autora oraz dokładny adres, poniżej tytuł na środku strony (na osi). Wszystkie te elementy należy pisać pisem tekstowym, nie zaś samymi wielkimi literami.

3. W recenzji ponad tekstem należy umieścić kolejno: imię (w formie rozwiniętej) i nazwisko autora recenzowanej pracy, jej tytuł i ewentualnie podtytuł (według strony tytułowej); jeśli recenzja dotyczy pracy zbiorowej, wówczas po tytule należy podać imię i nazwisko redaktora; następnie — w przypadku pracy wielotomowej — liczbę tomów lub części (np. t. 1–2) cyframi arabskimi i dalej: miejsce i rok wydania, nazwę wydawcy, na ostatnim miejscu liczbę stron. Imię i nazwisko Autora recenzji — na końcu tekstu z prawej strony oraz dokładny adres.

4. Teksty do działu „Życie naukowe” zawierają tytuł (na osi); podpis Autora jak w recenzji.

5. Wspomnienia pośmiertne: w tytule imię i nazwisko osoby, której tekst dotyczy, pod nim w nawiasach dokładne daty życia; podpis Autora jak w recenzji.

6. Przypisy następują w maszynopisie po tekście zasadniczym, od nowej strony. Numery przypisów należy umieszczać we frakcji górnej, bez nawiasów lub kropek, w wierszu z wcięciem akapitowym. Odnośniki do przypisów w tekście są umieszczane przed kropką kończącą zdanie (z wyjątkiem, gdy kończy je skrót: w. — wiek lub r. — rok) albo przed przecinkiem wewnątrz zdania (z wyjątkiem, gdy muszą być umieszczone między słowami, których nie oddziela przecinek).

7. W tekstach zasadniczych przyjmujemy ogólnie przyjęte skróty (np. itp., m.in., rkps, mps, t., z., etc.), a także z reguły: r. (rok) i w. (wiek), inne w miarę potrzeby. Nazwy miesięcy podajemy cyfrą rzymską, wówczas gdy występują wraz z dniem i rokiem (bez oddzielających je kropek), w innych przypadkach w ich brzmieniu słownym (16 V 1935 r.; 16 maja; w maju 1935 r.).

8. W przypisach stosujemy skróty jak w punkcie 7., dopuszczalne są także inne skróty, przyjęte w historycznych opracowaniach specjalistycznych, jednak z wyjaśnieniem ich znaczenia, w pierwszym przypadku ich zastosowania. Tytuły czasopism i serii wydawniczych piszemy w cudzysłowie; po tytule publikacji zamieszczonej w opracowaniu zbiorowym piszemy po przecinku — w: (bez nawiasów prostokątnych). Tomy, roczniki, zeszyty, numery i części periodyków i innych publikacji podajemy cyframi arabskimi.

9. Wszystkie nadesłane do redakcji teksty, odbiegające swoją zewnętrzną formą od powyższych zasad, będą zwracane Autorom do właściwego przygotowania i ponownego przepisania.

10. Redakcja prosi o dołączenie do artykułów streszczeń o objętości jednej strony maszynopisu.

Warunki prenumeraty

Wpłaty na prenumeratę przyjmowane są co kwartał. Cena prenumeraty krajowej wynosi:
na II kw. 2004 r. — 20 zł.

Cena prenumeraty ze zleceniem dostawy za granicę jest powiększona o rzeczywisty koszt wysyłki.

Wpłaty na prenumeratę krajową przyjmują: jednostki kolportażowe „RUCH” S.A. właściwe dla miejsca zamieszkania lub siedziby prenumeratora. Dostawa egzemplarza następuje w uzgodniony sposób.

„RUCH” S.A. zapewnia dostawę pod wskazany adres pocztą zwykłą w ramach opłaconej prenumeraty.

Wpłaty na prenumeratę zagraniczną przyjmuje: „RUCH” S.A. O.K.D.P., 01-248 Warszawa, konto PEKAO S.A. IV O/Warszawa 68124010531111000004430494. Dostawa odbywa się pocztą zwykłą w ramach opłaconej prenumeraty, z wyjątkiem zlecenia dostawy pocztą lotniczą, której koszt w pełni pokrywa zleceniodawca.

Terminy przyjmowania wpłat na prenumeratę krajową i zagraniczną:

do 5 XII — na I kw. roku następnego

do 5 III — na II kw. roku bieżącego

do 5 VI — na III kw. roku bieżącego

do 5 IX — na IV kw. roku bieżącego

Bieżące numery oraz wszystkie dostępne od 1999 r. można również kupić lub zamówić w Wydawnictwie DiG:

01-524 Warszawa, al. Wojska Polskiego 4

tel./fax (+48 22) 839 08 38

e-mail: dig@dig.com.pl; http://www.dig.com.pl

BZ WBK SA 35 O/Warszawa 7010902851000000100226138

Na terenie kraju wpłat można dokonywać także w oddziałach terenowych firmy KOLPORTER S.A., właściwych dla miejsca zamieszkania lub siedziby prenumeratora.

Szczegółowe informacje — bezpłatna infolinia

0 800 137 082

Subscription orders for all the magazines published in Poland available through the local press distributors or directly through the Foreign Trade Enterprise.

ARS POLONA

00-068 Warszawa, Krakowskie Przedmieście 7, Poland

Our bankers:

BANK HANDLOWY SA 201061-710-13100

cena 20,00 zł (w tym 0% VAT)
Nakład 750 egz.

